Εκπομπή ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ | Τρομοκρατικές επιθέσεις και ISIS (audio)

Εκπομπή ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ.
Κάθε Παρασκευή στις 14:00, στην ERTOPEN.
Αναλύσεις και σχολιασμός… από τα κάτω.

Ραδιοφωνικά στους 106,7 στα fm για την Αττική και την Εύβοια, στους 96,5 μέσω του εργατικού κέντρου Εύβοιας και στους 97,3 στην Βοιωτία, μέσω του ράδιο "Ένωση".

Διαδικτυακά στο https://www.ertopen.com/radio.

Τα ηχητικά όλων των εκπομπών εδώ.

Εκπομπή ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ | Παρασκευόπουλος-ΧΑ, Άδειες Κουφοντίνα-Νομική (audio)

Εκπομπή ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ.
Κάθε Παρασκευή στις 14:00, στην ERTOPEN.
Αναλύσεις και σχολιασμός… από τα κάτω.

Ραδιοφωνικά στους 106,7 στα fm για την Αττική και την Εύβοια, στους 96,5 μέσω του εργατικού κέντρου Εύβοιας και στους 97,3 στην Βοιωτία, μέσω του ράδιο "Ένωση".

Διαδικτυακά στο https://www.ertopen.com/radio.

Τα ηχητικά όλων των εκπομπών εδώ.

Εκπομπή ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ | Δημοψήφισμα Ιταλίας, Ντακότα, 6 Δεκέμβρη (audio)

Εκπομπή ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ.
Κάθε Παρασκευή στις 14:00, στην ERTOPEN.
Αναλύσεις και σχολιασμός… από τα κάτω.

Ραδιοφωνικά στους 106,7 στα fm για την Αττική και την Εύβοια, στους 96,5 μέσω του εργατικού κέντρου Εύβοιας και στους 97,3 στην Βοιωτία, μέσω του ράδιο "Ένωση".

Διαδικτυακά στο https://www.ertopen.com/radio.

Τα ηχητικά όλων των εκπομπών εδώ.

Εκπομπή ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ | Για τους Μαρξισμούς του Τρίτου Κόσμου με αφορμή τον θάνατο του Κάστρο (audio)

Εκπομπή ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ.
Κάθε Παρασκευή στις 14:00, στην ERTOPEN.

Αναλύσεις και σχολιασμός… από τα κάτω.

Αυτή την Παρασκευή ο Αποστόλης Στασινόπουλος και ο Παναγιώτης Μπλέτσας συζητούν για τους μαρξισμούς του τρίτου κόσμου με αφορμή τον θάνατο του Φιντέλ Κάστρο. Ένας διάλογος για τις παραδοξότητες και τις αντιφάσεις αυτού του παραδείγματος μαζί με τον Αλέξανδρο Σχισμένο, υπ. διδάκτορα φιλοσοφίας.

Εκπομπή ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ | Ημέρα ενάντια στη Βία κατά των Γυναικών (audio)

Εκπομπή ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ.
Κάθε Παρασκευή στις 14:00, στην ERTOPEN.
Αναλύσεις και σχολιασμός… από τα κάτω.

Την Παρασκευή 25/11 ο Αποστόλης Στασινόπουλος και ο Παναγιώτης Μπλέτσας συζήτησαν με αφορμή την παγκόσμια ημέρα ενάντια στη βία κατά των γυναικών. Μαζί τους, η Ελιάνα Καναβέλη, δρ. Κοινωνιολογίας, αναλύοντας το ελληνικό και διεθνές συγκείμενο.

Εκπομπή ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ | Ο Ομπάμα

και…η Ριζοσπαστικοποίηση της Δημοκρατίας (audio)

Εκπομπή ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ.
Κάθε Παρασκευή στις 14:00, στην ERTOPEN.
Αναλύσεις και σχολιασμός… από τα κάτω.

Αυτή την Παρασκευή ο Αποστόλης Στασινόπουλος και ο Παναγιώτης Μπλέτσας συζητούν αναφορικά με την επίσκεψη του Ομπάμα στην Αθήνα σχολιάζοντας την ομιλία του. θέτουν ζητήματα σχετικά με την ανάδυση των εθνικισμών, την προσπάθεια του Ομπάμα να θεμελιώσει ένα παραδοσιακό δημοκρατικό μπλοκ και το ερώτημα περί μιας κίνησης ριζοσπαστικοποίησης της δημοκρατίας.

Ακούστε ολόκληρη την εκπομπή:

Εκπομπή ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ | Οι Εκλογές στην Αμερική και η Νίκη του Τραμπ (audio)

Εκπομπή ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ.
Κάθε Παρασκευή στις 14:00, στην ERTOPEN.
Αναλύσεις και σχολιασμός… από τα κάτω.

Αυτή την Παρασκευή ο Αποστόλης Στασινόπουλος και ο Παναγιώτης Μπλέτσας συζητούν για τις Αμερικανικές εκλογές και τη νίκη του Τραμπ. Ένας διάλογος για την αντισυστημική έκφραση μέσα από την ψήφο και την έκπτωση της αντιπροσώπευσης μέσα από το θέαμα.

Εκπομπή ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ | Η Απόφαση του ΣτΕ και οι Τηλεοπτικές Άδειες (audio)

Εκπομπή ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ.
Κάθε Παρασκευή στις 14:00, στην ERTOPEN.
Αναλύσεις και σχολιασμός… από τα κάτω.

Αυτή την Παρασκευή ο Αποστόλης Στασινόπουλος και ο Παναγιώτης Μπλέτσας συζητούν για το ζήτημα των τηλεοπτικών αδειών και την απόφαση του ΣτΕ να κρίνει τον νόμο αντισυνταγματικό.

Ακούστε ολόκληρη την εκπομπή:

Η Διαχείριση του Θανάτου

Παναγιώτης Μπλέτσας

Το θέμα του θανάτου είναι ένα από τα θέματα, ίσως το βασικότερο, που μέσα στον Χρόνο έχει αποκτήσει -πολλοί, εδώ, θα διατυπώσουν πως την κατέχει a priori και ουσιοκρατικά- μια οικουμενική διάσταση. Παρά, δηλαδή, τις διαρκείς κοινωνικο-ιστορικές μετατοπίσεις, τους μετασχηματισμούς της προοπτικής και τις αναδιατάξεις των σημασιών παρατηρείται μια απανταχού παρουσία, σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό, της σημασίας του φαινομένου του θανάτου, όπως αυτή αποκρυσταλλώνεται στη λογοτεχνία, την ποίηση, το θέατρο, τη φιλοσοφία αλλά και αλλού. Πώς άλλωστε, θα διερωτηθεί κανείς, να μην είναι

πανταχού παρούσα όταν η εμπειρία της πεπερασμένης ζωής συναντά το πεπρωμένο του;

Μάλιστα, θα μπορούσε κάποιος να πει, πως η ερμηνεία της σημασίας του θανάτου -όχι το φαινόμενο καθαυτό αφού ,ως τέτοιο, δεν δύναται να βιωθεί- αποτελεί σημείο αναφοράς που, παρότι είναι ασταθές, μιας και πρόκειται για ερμηνεία, κατέχει αρκετά κρίσιμο ρόλο για την ανθρώπινη ύπαρξη. Η εσχατολογία, όπως έχει φανεί αρκετές φορές ιστορικά, και η στάση (αποδοχή ή μη) του υποκειμένου απέναντι στο προδιαγεγραμμένο τέλος καθορίζει πολλές φορές το νόημά του.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα, σύμφωνα με το οποίο καθίσταται φανερός ο ρόλος της ερμηνείας του θανάτου ως σημείο αναφοράς για το υποκείμενο, αποτελεί η κοινή παραδοχή του δυνατού σημείου των μαχητών του Ισλαμικού Κράτους : η επιδίωξη ή, τουλάχιστον, η ενδεχόμενη επιδίωξη του θανάτου. Δεν θα ήταν ακραίο να ειπωθεί, ότι όλα τα συστήματα ασφαλείας αποδομούνται, με μιας, από αυτή τη μετάθεση του νοήματος, από την πλευρά των τζιχαντιστών , στο υπερβατικό *Εκεί.* Κάτι παρεμφερές ανέδειξαν και οι επιθέσεις στο Παρίσι. Η διαχείριση της επίθεσης, με άλλα λόγια, ως μια δράση πάνω στη δράση του αρχικώς επιτιθέμενου, θα μπορούσε να ακυρωθεί ως στρατηγική αφορώσα τον αισθητό κόσμο ,αν το γνωστικό και το βουλητικό στοιχείο του θανάτου, που διαπερνά τον επιτιθέμενο, ήταν υπερχειλές. Όταν το *είναι* φλερτάρει σκόπιμα με το *μη-είναι* η απειλή του τελευταίου δεν είναι και τόσο απειλιτική γιατί, απλούστατα, δεν εκλαμβάνεται ως *μη-είναι*. Καθίσταται ,όμως, στην πραγματικότητα ,αυτή η μετάθεση του νοήματος ορατή καθολικά στο βάθος και στο πλάτος αυτών που απαρτίζουν το Ισλαμικό Κράτος ή μήπως η πραγματικότητα έρχεται να προδώσει μια απαγκύστρωση του νοήματος στο ιστορικό και χρονικό *Εδώ*;

Η πρώτη, ίσως και η πιο κραυγαλέα, συνθήκη, που έρχεται να ξεκλέψει λίγη δύναμη από την τρομακτική παντοδυναμία της απαξίωσης του υλικού κόσμου, είναι η δημιουργία μιας πρώιμης κρατικής δομής. Υπουργεία, εμπορικές συναλλαγές, κάθετη ιεραρχία, στρατός και ποινικοί κανόνες είναι κάποια από τα

στοιχεία που μοιράζονται έναν κοινό πυρήνα με κάθε κρατικό μηχανισμό και τα συναντά κανείς στη διάρθρωση του Ισλαμικού Κράτους, όπως αυτά γίνονται γνωστά από εκπαιδευτικά εγχειρίδια στελεχών του χαλιφάτου αλλά και από την δραστηριότητα που αναπτύσσει το IS. Σε αυτό το δεδομένο εμφαίνεται, ότι οι αυστηρές θρησκευτικές επιταγές τους δεν αποτελούν γι' αυτούς, απλώς το εισιτήριο για την αιωνιότητα υποβαθμίζοντας τη ζωή και το υπάρχον σε ένα προσωρινό πέρασμα αλλά καναλιζάρονται μέσα από τις κρατικές δομές, για να έρθουν να εδραιωθούν στο παρόν κοινωνικό-ιστορικό πεδίο. Αν δώσει κανείς βάση στις επιβαλλόμενες από το Ισλαμικό Κράτος ποινές (π.χ. θανατική ποινή σε ομοφυλόφιλους ή αλλόθρησκους), θα διαπιστώσει ότι η τήρηση των θρησκευτικών επιταγών δεν εκλαμβάνεται από αυτούς, απλώς, ως το κριτήριο για την θέση τους στη άλλη ζωή αλλά ως κάτι που θα πρέπει να εξασφαλίζεται από τις δομές και τους μηχανισμούς που οι ίδιοι δημιούργησαν. Σε αυτό το σημείο είναι κιόλας που η θρησκεία ολισθαίνει στη μεταφυσική του Ισλαμικού Κράτους και το Ισλαμικό Κράτος μετακυλίεται στην πολιτική της θρησκείας.

Αυτή, μάλιστα, η σύζευξη του θρησκευτικού γράμματος με την κατασταλτική λειτουργία μιας, μες τις άκρες, κρατικής δομής θυμίζει κάτι από την απώτερη και προφανώς προδιαφωτιστική, αρχαιολογία της Δύσης. Παρά, δηλαδή, τις εξαιρετικά πολυπληθείς διαφορές ως προς τις συνθήκες και τις αιτίες ανάδειξης και σεβόμενος το αφαιρετικό της αντιστοιχίας, θα μπορούσε κανείς να παρατηρήσει ότι το υποστασιακό έρεισμα των μεσαιωνικών κρατικών μορφωμάτων με το χαλιφάτο μοιράζονται έναν κοινό πυρήνα: την διάχυτη ανάγκη για θεσμική κατοχύρωση από μια υπερδομή, του συνόλου των θρησκευτικών επιταγών, πριν αυτές γίνουν ηθική… Για το IS συγκεκριμένα, οι επιταγές αυτές αποκρυσταλλώνονται και διευθετούνται θεσμικά, κατόπιν θρησκειοποίησης του τραύματος του νεο-ιμπεριαλισμού, γεγονός που ανατρέπει την πλήρη μετάθεση του νοήματος στο α-ιστορικό διηνεκές και έρχεται να το παγιοποιήσει στον κρατικίστικο Λόγο.

Ο όρος ‘’Ισλαμικό Κράτος’’ θα μπορούσαμε να πούμε ότι φωτογραφίζει κινηματογραφικά τα προαναφερθέντα. Αν εμπιστευτούμε τα ίχνη του όρου , θα παρατηρήσουμε αυτή τη διαρκή αναβολή και αυτοακύρωση του νοήματος του ενός μέσα στο άλλο. Πιο αναλυτικά, το νόημα του σημείου ‘’ισλαμικό’’ αναβάλλεται και μετατίθεται στη λέξη ‘’κράτος’’. Από την άλλη το νόημα της λέξης ‘’κράτος’’ αναβάλλεται και μετατίθεται μέσα στο σημείο ‘’ισλαμικό’’. Αυτή η διαρκής παλινδρόμηση του νοήματος εντός της αλυσίδας σημασιοδότησης (Ισλαμικό Κράτος) μαρτυρεί και την διαρκή αμφιταλάντευση του νοήματος μεταξύ του *Εδώ* και του *Εκεί.* Αν συνεχίσουμε αυτό το σχήμα, θα παρατηρήσουμε ότι από αυτόν τον αλληλοπροσδιορισμό των σημείων, προκύπτει ότι το σημαινόμενο του καθενός δεν είναι παρά ένα σημαίνον. Ένα δηλαδή γλωσσικό σημείο. Από αυτό προκύπτει μια διαρκής μετάθεση του νοήματος, που αυτή την φορά δεν αφορά το υπερβατικό επέκεινα αλλά λαμβάνει χώρα καθηλωμένη (ενν. η μετάθεση) στα σχήματα λογικής και ελέγχεται από αυτή. Από την αμφιταλάντευση αυτή δηλαδή θα μπορούσε κάποιος να χρίσει νικητή το *Εδώ*, λόγω της διαρκούς αναβολής του νοήματος από σημαίνον σε σημαίνον.

Μια ακόμη συνθήκη, που προσδίδει λίγο Χρόνο στο α-χρονικό *Εκεί* ή αλλιώς ιστορικοποιεί το α-ιστορικό επέκεινα των τζιχαντιστών, προκύπτει από την ιστορικότητα του ισλαμικού τζιχάντ. Αν ξεδιπλώσει κάποιος το ιστορικό νήμα του IS, πιθανότατα να καταλήξει στην οργάνωση των Αδελφών Μουσουλμάνων ως την μήτρα του σημερινού εξτρεμιστικού ισλαμικού μορφώματος. Η οργάνωση αυτή δημιουργήθηκε στην Αίγυπτο και θα μπορούσε να πει κανείς ότι σφυριλατήθηκε από την διαρκή σύγκρουση με τα καθεστώτα της Αιγύπτου κατά μεγάλο μέρος του 20αι.. Μάλιστα, ο αντικαθεστωτικός αγώνας των Αδελφών Μουσουλμάνων οδήγησε και στη βίαιη εκτόπιση μεγάλου κομματιού τους από την Αίγυπτο στη Μέση Ανατολή, όπου και δημιούργησαν ένα οργανωτικό δίκτυο με το πέρας των χρόνων. Δεν θα ήταν υπερβολή να ειπωθεί, πως μεταξύ του IS και του προαναφερθέντος δικτύου υπάρχει μια σχέση ιστορική. Προς επίρρωση αυτού, ο Άημαν Αλ Ζαουάχιρι, γνωστός από την προτροπή στους ιρακινούς τζιχαντιστές να

ριχτούν στον πόλεμο μετά το ξέσπασμα του συριακού εμφυλίου, ήταν μαθητής του Μουχάμαντ Κουτμπ αδελφού του Σάηντ Κουτμπ (ιδεολογικού πατέρα της οργάνωσης των Αδελφών Μουσουλμάνων) που είχε αναλάβει να προωθήσει τα διδάγματα του αδερφού του. Βάσει αυτών, τόσο η προσωπική διαδοχή όσο και η διαδοχή των πρακτικών υποδεικνύουν μια λιγότερο ή περισσότερο χαλαρή καταγωγή της μιας από την άλλη, αν δε, συμπεριληφθεί στον συλλογισμό ότι ο IS,ως έναν βαθμό, ανδρώθηκε μέσα από τις εχθροπραξίες με το καθεστώς Άσαντ.

Αξιοσημείωτη και ιδιαιτέρως διαφωτιστική, προς αυτή τη κατεύθυνση, αποτελεί η αιχμή της κριτικής της μουσουλμανικής κοινότητας προς την ‘’ισλαμική τρομοκρατία’’, όπως συχνά την ονοματίζουν. Πέρα από τις λοιπές δογματικές διαφορές και επανερμηνείες, η δράση των μαχητών του Ισλαμικού Κράτους, σύμφωνα με την ισλαμική ορθοδοξία, όπως την οικειοποιούνται διαλεκτικά οι πολυπληθέστερες ανά τον κόσμο μουσουλμανικές κοινότητες, είναι ενάντια σε εδάφια του κορανιού που κάνουν λόγο για υπομονή και υπακοή ακόμα και στον πιο δήμιο αφέντη. Οι διατυπώσεις *«Σας συμβουλεύω, να φοβάστε τον ΑΛΛΑΧ και να υπακούετε τους αρχηγούς σας, ακόμα και αν είναι ένας Αιθίοπας σκλάβος»*[1] ή *«Να κάνετε υπομονή, γιατί ο ΑΛΛΑΧ είναι με τους υπομένοντες» {Κοράνι 8:46}* υποδεικνύουν το παραστράτημα των μαχητικών οργανώσεων του τζιχάντ, έτσι όπως εκλαμβάνεται ως τέτοιο από τους λοιπούς μουσουλμάνους. Αναδεικνύεται καλύτερα δια της διαφωνίας η χρόνια στράτευση τόσο των Αδελφών Μουσουλμάνων όσο και του ISIS στην ανατροπή της εξουσίας της θέσης, που με τη σειρά της κραυγάζει υπέρ του προβαδίσματος του επίγειου καθεστώτος.

Όσο όμως, τούτων των κατά τα άλλα γνωστών λεχθέντων, θολώνει η πρωτοκαθεδρία του υπερβατικού τόσο αναδύονται ξεκάθαρα ερωτήματα που δεν είναι καθόλου εύκολο να απαντηθούν: Οι δογματικές διαφορές προέκυψαν ξάφνου κατόπιν μια διαφορετικής ανάγνωσης του κειμένου ή μήπως το θρησκευτικό πρόσημο των συγκρούσεων είναι μια έξωθεν επίπλαστη κατασκευή μέσα στο μηδέν, λόγω δυτικογενών συμφερόντων; Μάλλον τίποτα από τα δύο

δεν ισχύει στην ολότητά του ακυρώνοντας το άλλο. Πιθανότατα οι φρικαλεότητες, έτσι όπως μεταδίδονται μέσα στο επικοινωνιακό-θεαματικό όργιο, αποτελούν απαύγασμα μιας δυναμικής διεργασίας στην οποία διαπλέκονται τόσο ο δογματικός σεχταρισμός όσο και οι πολιτικές πρακτικές που λαμβάνουν χώρα σε Ανατολή αλλά κυρίως Δύση.

Δεν αποτελεί πλέον μυστικό (μια λέξη στην οποία θα επανέλθουμε) ότι οι νέο-επεκτατικές πρακτικές αυτού που αποκαλείται ‘’Δύση’’ με αιχμή του δόρατος τις ΗΠΑ, εξελίσσονται όχι βάσει μιας άμεσης και ευθείας, τουλάχιστον σε πρώτο χρόνο, στρατιωτικής επέμβασης αλλά μέσω της στήριξης στρατιωτικών οργανώσεων με ένα συνήθως αντικαθεστωτικό προφίλ. Χομεινί , Χουσείν , Μπιν Λάντεν είναι κάποια από τα ονόματα που καταδεικνύουν την συνεπή νέο-επεκτατική μέθοδο της λυκοφιλίας, μέχρις ότου αυτή ξεφύγει από τον έλεγχο. Όσο δηλαδή η αξίωση των μεγάλων δυτικών κρατών για εμπορικές απολαβές παραμένει ζωντανή και διεκδικήσιμη τόσο η κοινωνική ειρήνευση περιοχών που φέρουν το αντικείμενο της αξίωσης καθίσταται ανεπίτρεπτη. Μάλιστα, στην εποχή της εκμηδένισης των αποστάσεων και της διεύρυνσης ενός παγκόσμιου δικτύου εμπορίου και επικοινωνίας βιώνεται η απανταχού παρουσία του επιτιθέμενου χωρίς αυτός να είναι απαραίτητα παρών. Η σημερινή επομένως ανάδυση του ISIS δεν είναι ξένη προς αυτή την τακτική. Η ισλαμική τρομοκρατία έχει άμεση συνάφεια με τον νέο-επεκτατισμό, μόνο που αυτή τη φορά έχει ένα θρησκευτικό καθρέφτισμα. Η δογματική παρέκκλιση ή η παρέκκλιση του δόγματος βρίσκεται σε μια διαλεκτική σχέση με την παραπάνω μέθοδο. Ούτε θρησκειοποιείται η σύγκρουση μέσα στο μηδέν των θρησκευτικών διαφοροποιήσεων αλλά ούτε οπλίζεται ο δογματικά παρεκκλίνων χωρίς έξωθεν χειρονομίες γεωστρατηγικών συμφερόντων.

Και κάπου εδώ , όμως, φτάνουμε στο σημείο που θα μπορούσε κάποιος να βρωντοφωνάξει ότι το IS έχει ξεφύγει από κάθε έλεγχο και ότι από την πάλαι ποτέ λυκοφιλία δεν έχει παραμείνει παρά το πρώτο συνθετικό της. Είναι όμως πράγματι

έτσι;

Κι όμως, θα μπορούσε να είναι κάπως έτσι αν ο έλεγχος από τον οποίο θα ξέφευγε το IS είχε τον χαρακτήρα μιας κλειστού τύπου πρόληψης τρομοκρατικών επιθέσεων, αν είχε προκαθορισμένα μέσα και τεχνικές, αν ήταν ένα πεδίο με συγκεκριμένα όρια εκ των προτέρων διαμορφωμένα και νομικώς αμετάβλητα. Όμως ο σύγχρονος έλεγχος των δυτικών κρατών δεν έχει τέτοιο χαρακτήρα. Για την ακρίβεια, ο έλεγχος αυτός πρόκειται μάλλον για μια πολιτική και όχι απλώς για μια οριοθετημένη τακτική, που δεν έχει καταγωγή παρά μόνο αναφορά. Τα οριακά σημεία της πολιτικής αυτής είναι τόσο ευμετάβλητα και προσαρμοστικά που μια τρομοκρατική επίθεση όχι απλώς δεν εκφεύγει του ελέγχου αλλά επανακαθορίζει τα όριά του, με μόνο σκοπό να υπαχθεί σε αυτόν. Οι κατά περιόδους, με άλλα λόγια, επιθέσεις όπως αυτή του 2001, όσο και να διατείνονται πως απειλούν τον μηχανισμό τον οποίο εχθρεύονται, έχουν αποδείξει ότι το μόνο που καταφέρνουν είναι να διεγείρουν μια νέου τύπου διαχείριση προσαρμοσμένη στα μέτρα τους. Έτσι, οι επιθέσεις στο Παρίσι διέγειραν μια διαχείριση που αφορά τόσο στην εσωτερική όσο και στην εξωτερική πολιτική των δυτικών κρατών. Από την μία η κατάλυση θεμελιακών νομικώς κατοχυρωμένων δικαιωμάτων και από την άλλη ο συνασπισμός δυνάμεων με σκοπό τον βομβαρδισμό στόχων στη Συρία αποδεικνύουν πως αυτό που έχει σημασία για την βιοπολιτική των σύγχρονων κρατών δεν είναι η αποφυγή της επίθεσης αλλά η διαχείρισή της. Πόσο μάλλον όταν το ευμετάβλητο της διαχείρισης καθορίζεται από την ταύτιση του μορφώματος που χρήζει διαχείρισης με το μόρφωμα που ενεργοποιεί την νομικά προβλεπόμενη έκτατη ανάγκη. Το ότι πολλοί , αν όχι όλοι, από τους επιτιθέμενους ήταν κάτοικοι ευρωπαικών κρατών φάνηκε ότι δεν εμποδίζει τα δυτικά αυτά κράτη να ενιαιοποιοήσουν την πρακτική, αφού πρώτα ερμηνεύσουν την επίθεση κατά το δοκούν.

Αυτή η διαχείριση που όπως ειπώθηκε εμπεριέχει την άμεση εχθροπραξία (π.χ. βομβαρδισμοί) αποτελεί βασικό συστατικό του νέο-επεκτατικού κράματος όπως αυτό έγινε προσπάθεια να

περιγραφεί παραπάνω. Η αρχική στήριξη δένει με την πιθανή μετέπειτα επέμβαση υπό το, εν δυνάμει, καθεστώς της έκτακτης ανάγκης. Η ανάδειξη, δηλαδή, του φανατισμού δεν είναι αποκομμένη από τις άμεσες και χρόνιες εχθροπραξίες της Δύσης στα εδάφη της Μ.Ανατολής. Τα αποτελέσματα κατά κάποιον τρόπο της διαχείρισης ενεργοποιούν μια αναβαθμισμένη διαχείριση που παράγει κάθε φορά αποτελέσματα άγνωστα, μέχρι τουλάχιστον κάποια από αυτά να γνωστοποιηθούν. Αυτή η διαχείριση της διαχείρισης διαμορφώνει και τα εκάστοτε σύνορα της βιοεξουσίας.

Κατ' επέκταση, αυτό και από αυτό το πλαίσιο συγκροτούν και συγκροτούνται αντίστοιχα τα υποκείμενα στις κοινωνίες των δυτικών κρατών. Η βιοεξουσία, όπως προαναφέρθηκε, ως διαδικασία δεν έχει ρητή καταγωγή παρά μόνο αναφορά σε θεσμούς, όπως το κράτος. Η νομική ταυτότητα του πολίτη πάνω στην ανθρώπινη ύπαρξη υφίσταται έναν διαρκή επαναπροσδιορισμό συμβιβασμένο με την ευμεταβλητότητα της διαχείρισης, αποτελώντας οργανικό κομμάτι της. Ως εκ τούτου, το υποκείμενο υφιστάμενο τις μετατοπίσεις της ίδιας του της ύπαρξης ,μέσα σε αυτές τις σχέσεις εξουσίας, καταρρέει σε έναν διαχειριστή αλλά και διαχειριζόμενο, που βιώνει την επίθεση των φονταμεταλιστών μέσα στο μηδέν και αποκομμένη από κάθε ιστορικότητα. Η συνισταμένη του διάχυτου φόβου, ως ένας τρόπος ελέγχου, σε συνδυασμό με την κοινωνική κινητικότητα και την υπερπληροφόρηση, οδηγούν τις δυτικές κοινωνίες στη λήθη του τραύματος που έχει προκληθεί στη Μέση Ανατολή από τις συνεχείς έμμεσες και άμεσες επεμβάσεις. Από αυτή τη θέση καλείται να νομιμοποιήσει τις απάνθρωπες βομβαρδιστικές επιθέσεις αλλά και να χαρίσει δικαιώματά του στο βωμό μιας διαχειριστικής ασφάλειας. Φράσεις όπως: ''εδώ που φτάσαμε, πρέπει να υπάρξει συνασπισμός βομβαρδιστικών για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας'' φανερώνουν πως μέσα σε συνθήκες κοινωνικής επιτάχυνσης το ιστορικό συνεχές κατακερματίζεται σε ένα σύνολο αυθύπαρκτων στιγμών, στις οποίες το παρελθόν δεν έχει αφήσει κανένα ίχνος. Έτσι η πρακτική των στρατιωτικών επεμβάσεων εκκενώνεται από το πρότερο νόημα της για να έρθει να

εφαρμοστεί εκ νέου, κατόπιν μιας απειλής που φαντάζει αποκομμένη από τις συνθήκες ανάδειξής της. Αυτό που τώρα προέχει για την Δύση είναι η εργαλειακή διαχείριση του σοκ. Αν αυτή η διαχείριση οδηγήσει σε εκ νέου αναζωπύρωση του τραύματος, είναι κάτι που δεν άπτεται του παρόντος.

Έτσι, ο εξωστρακισμός του φονταμενταλισμού στο απόκοσμο και το α- ιστορικό, που αναφέρθηκε στην αρχή, ως μια συνθήκη της φενακιστικής μετάθεσης του νοήματος του *είναι* των τζιχαντιστών, δεν είναι ξέχωρη από την αντιμετώπιση της επίθεσης (π.χ. στο Παρίσι) ως μια επίθεση γεννημένη στο μηδέν. Το σύγχρονο εξατομικευμένο δυτικό υποκείμενο βιώνει τη συμπίεση της ιστορίας στην ατομική του χρονικότητα επιστρατεύοντας τις δυνάμεις της διαχείρισης του σοκ, κάθε φορά εκσυγχρονισμένες. Άρα, η νέο-επεκτατική πολιτική δεν είναι μυστικό. Πώς να είναι άλλωστε; Είναι η πιο φανερή α-λήθεια της Δύσης. Η λήθη είναι το ίχνος μια μνήμης κάποτε παρούσας, όχι όμως ανύπαρκτης. Η απομνημόνευση όμως σε συνθήκες βιοεξουσίας ξεκινάει από το σοκ της επίθεσης και τελειώνει με την διαχείριση του, πατώντας πάνω στο πτώμα της συλλογικής μνήμης. Μέσα σε αυτό το διάστημα η μόνη αλήθεια είναι δεκάδες νεκροί στο Παρίσι, το βομβαρδισμένο νοσοκομείο στη Συρία από ρωσικά και γαλλικά μαχητικά, οι βόμβες σε συριακές περιοχές, ο θάνατος δεκάδων αμάχων στη Συρία, χιλιάδες άνθρωποι πνιγμένοι και άλλοι αποκλεισμένοι σε συνοριακές γραμμές. Η μόνη πικρή αλήθεια της διαχείρισης. Μια αλήθεια που μένει να λησμονήσει η Δύση όταν θα χρειαστεί να διαχειριστεί το επόμενο σοκ επιστρατεύοντας τις πρακτικές της θανατοπολιτικής εκκενωμένες από το πρότερο νόημά τους, αφού πρώτα μηδενίσει το ρολόι. Μια αλήθεια της λήθης. Μια πραγματική λήθη που φλερτάρει με τα πεπερασμένα όρια της αλήθειας. Μια δικτατορία της υπερ-πραγματικότητας.

Το βίντεο που κυκλοφόρησε πριν από κάποιες μέρες, έδειχνε ένα σχολείο στη Συρία την ώρα του μαθήματος της Ιστορίας. Ο δάσκαλος μιλούσε για την ιστορική δημιουργία, διατυπώνοντας με αυθεντικό τρόπο πως και εκείνοι με τη σειρά τους γράφουν

ιστορία. Την ίδια στιγμή μια βόμβα λίγες δεκάδες μέτρα πιο κει από τα δυτικόφερτα βομβαρδιστικά υπενθύμισε με τον πιο βίαιο τρόπο κάτι που ίσως ήξεραν: ότι για κάποιους η ιστορική δημιουργία αρχίζει και τελειώνει με τη διαχείριση του σοκ. Μια τόσο πραγματική συνθήκη που ποτέ δεν κρύφτηκε.

1. Άμπου Νταούντ νούμερο 4607 και ατ Τιρμιδί νούμερο 2676

Οι Τελετουργίες της Προσομοίωσης

Παναγιώτης Μπλέτσας

Αν επιχειρήσει κανείς να παρακολουθήσει ή να ενημερωθεί για τις εξελίξεις στον τομέα της τεχνολογίας το τελευταίο διάστημα, πιθανότατα να καταλήξει στη διαπίστωση ότι, τόσο η ρομποτική όσο και η εικονική πραγματικότητα, βρίσκονται προ των πυλών μια νέας τεχνολογικής έκρηξης. Οι περισσότερες από τις πληροφορίες και τις ειδήσεις για τις νέες τεχνολογικές προτάσεις περιστρέφονται είτε γύρω από τη λειτουργικότητα των ρομπότ είτε γύρω από τον εικονικό κόσμο ως μια νέα αχαρτογράφητη πραγματικότητα. Έτσι, παρατηρεί κανείς πως όλο και πληθαίνουν τα ρομπότ ως τεχνολογικά επιτεύγματα που προσομοιάζουν στο ανθρώπινο ον ή και σε άλλα έμβια όντα σε μια προσπάθεια τεχνολογικής αναπαράστασης των όντων αυτών και παράλληλης χρήσης τους ως εργασιακά ή οικιακά βοηθήματα. Από την άλλη, η εικονική πραγματικότητα, ως ένας τρισδιάστατος ψηφιακός κόσμος, μέσα και πλάι στην υλική-ιστορική και οικεία, μέχρι πρότινος, πραγματικότητα, αποτελεί μια δυναμική που αναμένεται, ως ερώτημα, να λάβει σημαντική έκταση στην καθημερινή ζωή.

Όλα τα παραπάνω, ενδεχομένως να μην είχαν καμία σημασία αν είχαν να κάνουν με στείρες εξελίξεις με μοναδική αναφορά σε κλειστά τεχνολογικά εργαστήρια ή αν αποτελούσαν κενό γράμμα με καμία συνέπεια στους λοιπούς τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας. Στο βαθμό, όμως, που κατακλύζουν μεγάλο κομμάτι της σημερινής πληροφόρησης ως εφικτές και χρήσιμες προτάσεις για τον άνθρωπο, αφορώσες ένα ευρύ φάσμα τομέων, από την υγεία και την παραγωγή μέχρι την οικία και το gaming, οφείλει κανείς να τις λάβει υπόψη και να τις εξετάσει με τα ερμηνευτικά του εργαλεία ανάγνωσης της σύγχρονης πραγματικότητας. Εφόσον πρόκειται, δηλαδή, για μια δυναμική που, αλυσιδωτά και σε βάθος χρόνου, μέλλει να επηρεάσει πολλά από τα ανθρώπινα πεδία, θα πρέπει κανείς να την αντιμετωπίζει (τη δυναμική αυτή) ως κάτι που ενδέχεται να μεταλλάξει τα σχήματα κατανόησης του ανθρώπινου υποκειμένου και ως κάτι, δηλαδή, που ίσως βάλλει κατά της επίπλαστης και μονίμως πεπερασμένης σταθερότητας και ψευδο-ταυτιστικής προσέγγισης των εννοιών, όπως αυτές της μόρφωσης, της παιδείας, της πολιτικής, της δημοκρατίας, της αγάπης, του έρωτα ή και της ίδιας της ζωής ως έννοια.

Η σημασία, ωστόσο, του ζητήματος δεν εξαντλείται εκεί. Δεν είναι μόνο, δηλαδή, ένας πιθανός μελλοντικός επαναπροσδιορισμός της σύγχρονης πραγματικότητας και μια παράλληλη μετακύλιση των σχημάτων κατανόησης του ανθρώπινου υποκειμένου αυτά που θα κάνουν το ζήτημα των νέων τεχνολογικών δεδομένων άξιο προβληματισμού. Εξάλλου, αυτό σαν συλλογιστικό σχήμα αφορά σε ένα άκρως ενδεχομενικό πεδίο και η όποια προσέγγισή του δεν μπορεί να είναι παρά μια υπόθεση, εφόσον είναι κάτι που έχει να κάνει με τον μέλλον. Γι’ αυτό το λόγο, αλλά και για κάποιους ακόμα, θα ήταν σημαντικό να ακολουθηθεί μια αντίστροφη πορεία: πώς, δηλαδή, η σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα, οι ανθρώπινες σχέσεις με τις κυρίαρχες νόρμες είναι αυτές που “αναβαθμίζουν” την τεχνολογική ατζέντα. Ή, με άλλα λόγια, πώς οι τεχνολογικές εξελίξεις ευθυγραμμίζονται με τις κυρίαρχες σημασίες του κοινωνικο-ιστορικού τους πεδίου. Για παράδειγμα, η συνεχής ενασχόληση μεγάλης μερίδας των

ερευνητών με την κατασκευή εξελιγμένων ρομπότ και η παράλληλη προσπάθεια αφενός για την προώθησή τους και αφετέρου για την κοινωνική γείωσή τους (π.χ. ρομπότ για το σπίτι, για το γραφείο ή για κατοικίδιο!) υποδεικνύουν ότι σαν τεχνολογικές προτάσεις αποτελούν γνήσια τέκνα μιας πολύπλοκης και δυναμικής διαδικασίας που λαμβάνει χώρα εδώ και αρκετά χρόνια στο κοινωνικοπολιτικό πεδίο, όπως θα γίνει μια προσπάθεια να εξηγηθεί παρακάτω.

Πριν βιαστεί κανείς να κατατάξει τα νέα αυτά τεχνολογικά δεδομένα σε μια οργανωμένη προσπάθεια της κυριαρχίας ή της εξουσίας της θέσης να αποξενώσει και να καθυποτάξει το υποκείμενο (χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν συμβαίνει κάτι τέτοιο) ή πριν βιαστεί να προσφέρει νομιμοποίηση σε οτιδήποτε προέρχεται από την Τεχνολογία, θα πρέπει κανείς να διερωτηθεί κατά πόσο ο σύγχρονος τρόπος ζωής αποτελεί μια προεικόνιση των τεχνολογικών αυτών εξελίξεων. Κατά πόσο, με άλλα λόγια, και οι συνθήκες της εποχής έχουν κάνει μια βίαιη έφοδο στον τομέα της Τεχνολογίας και όχι μόνο το αντίστροφο. Θα μπορούσε, δηλαδή, κανείς να διαπιστώσει πως οι κοινωνικές σχέσεις ή νόρμες και η Τεχνολογία είναι δύο πόλοι μιας κοινής διαλεκτικής. Ως προς αυτήν την κατεύθυνση, λοιπόν, τόσο ο εργαλειακός λόγος της Δύσης όσο και το φαντασιακό της ανάπτυξης έχουν δημιουργήσει ένα πεδίο εντός του οποίου αποκτούν έρεισμα οι εν λόγω τεχνολογικές καινοτομίες.

Συγκεκριμένα, αυτά τα δύο δεν αποτελούν ξεχωριστές σημασίες, αλλά βρίσκονται μεταξύ τους σε μία κατάσταση όπου το ένα επηρεάζει και διασταυρώνεται με το άλλο. Με την επικράτηση του Ορθού Λόγου, η αειφόρος ανάπτυξη και εξέλιξη μπήκε στο επίκεντρο της ρητορικής και εμφιλοχώρησε βαθιά μέσα στο δυτικό φαντασιακό, έτσι ώστε να φετιχοποιηθεί σε τέτοιον βαθμό που να προκαλέσει μια σειρά από ανακατατάξεις στο υφιστάμενο κοινωνικό πλέγμα. Μάλιστα, μέσα στο Χρόνο η ανάπτυξη έχει ξεφύγει κατά πολύ από τον έλεγχο της ανθρωπότητας και δεν αποτελεί μια συνειδητή ή ασυνείδητη επιλογή για “ένα καλύτερο αύριο”, αλλά παρουσιάζεται επίπλαστα ως μια οικουμενική

κατηγορική επιβολή, ως ένα αναπόδραστο σχήμα για τον Άνθρωπο, ως μια αλήθεια. Επεξηγηματικά, για να μπορέσει το υποκείμενο να δει τον εαυτό του μέσα στο σχήμα της γραμμικής αυτής εξέλιξης, την οποία το ίδιο εσωτερίκευσε στην κατασκευή του ως άτομο κοινωνικό, έπρεπε να ακολουθήσει έναν πιο αποδοτικό τρόπο ζωής. Γι' αυτό και παρατηρείται χάριν της εξέλιξης μια αυξανόμενη πορεία στον λειτουργισμό.

Μέσα σε αυτό, επομένως, το πλαίσιο, παρατηρείται κυρίως στον δυτικό κόσμο ένας συνεχώς αυξανόμενος υπερλειτουργισμός και μια υπέρμετρη αυτοματοποίηση. Όσο βαθαίνει ο καταμερισμός εργασίας και η εξειδίκευση, ως απαραίτητες συνθήκες για μια αποδοτική κοινωνία που καλείται να αποτελεί μια μεγάλη μηχανή προσαρμοσμένη στις επιταγές της ανάπτυξης, τόσο το ανθρώπινο υποκείμενο μετατρέπεται σε ένα χρήσιμο λειτουργικό εργαλείο. Ο εξειδικευμένος, πλέον, άνθρωπος αφοσιωμένος σε ένα μικρό κομμάτι του επιστητού επιτελεί αυτιστικά μια συγκεκριμένη λειτουργία της οποίας το τελικό αποτέλεσμα δεν γνωρίζει. Δεν είναι ο σκοπός ή το νόημα της όλης διαδικασίας αυτά που πλέον τον κινητοποιούν αλλά η επιτέλεση μιας τελειοποιημένης λειτουργίας συμβιβασμένης με μια ψυχρή αυτοματοποίηση. Η χρησιμότητα ανάγεται στην ύψιστη θέση της κυρίαρχης αξιακής κλίμακας. Το υποκείμενο (και αυτό πλέον μπαίνει σε διερώτηση), πλέον, είναι οι λειτουργίες του. Επομένως, δεν είναι τα ρομπότ που έρχονται να αντικαταστήσουν τον άνθρωπο, κατόπιν ενός συνωμοτικού και οργανωμένου σχεδίου, αλλά είναι ο άνθρωπος που έρχεται να αντικαταστήσει τα ρομπότ! Αυτό μόνο που έχει να κάνει ένας κατασκευαστής ρομπότ είναι να πετάξει στα σκουπίδια τα απομεινάρια της δημιουργικότητας, της ποίησης, του συναισθήματος, της έντασης, των συλλογικών σχέσεων από το σύγχρονο εξατομικευμένο φυσικό υποκείμενο και κατόπιν να απομονώσει την εξειδικευμένη λειτουργική τεχνική του και να την ντύσει με σίδερα και καλώδια.

Όπως μπορεί να συνάγει κάποιος από τα προαναφερθέντα, δεν είναι ο ατομικισμός της εποχής και ο κατακερματισμένος κοινωνικός ιστός το μόνο σημείο που αναβαθμίζει την ατζέντα

των τεχνολογικών καινοτομιών, αλλά ένας ατομικισμός που συνδυάζεται και διαπλέκεται με τον τελειοποιημένο υπερλειτουργισμό, όπως αυτός έγινε προσπάθεια να περιγραφεί παραπάνω. Ως εκ τούτου, ο σύγχρονος άνθρωπος αποβλέπει σε μια επιφανειακή λειτουργική τελειότητα, σε μια υπερ-αποδοτική οργάνωση της ζωής του, σε μια ευκολία που θα έχει ως αναφορά τον ίδιο του τον εαυτό. Αυτή η υπερλειτουργική αυτοματοποίηση, άρα, παρουσιάζεται ως το μέσο με το οποίο το κάθε υποκείμενο θα αποδεσμευτεί από τα υπόλοιπα, υπό την έννοια ότι δεν θα έχει κανείς την ανάγκη κανενός. Παρότι, δηλαδή, η ανθρώπινη ύπαρξη βασίσθηκε ιστορικά στη δημιουργία κοινοτήτων, οικισμών και πόλεων, στην παρουσία, δηλαδή, του ενός δίπλα στον άλλον, σήμερα, έχοντας εκλείψει η όποια συλλογική μνήμη κάτω από συνθήκες κοινωνικής επιτάχυνσης και μηδαμινής κοινωνικής ενσωμάτωσης, παρατηρείται η αντίστροφη πορεία. Μια πορεία που θέλει το υποκείμενο να πέφτει θύμα μιας φενακιστικής ατομικής παντοδυναμίας η οποία απορρέει από τον τέλειο χειρισμό τεχνικών μέσων, υπό το πρίσμα του ακραίου καταμερισμού. Μια ψευδαίσθηση παντοδυναμίας, η οποία απορρέει από την επιμονή στο τελειοποιημένο ειδικό.

Όταν κανείς χρησιμοποιεί τα τεχνολογικά επιτεύγματα αυτοαναφορικά και για συγκεκριμένη επαναλαμβανόμενη λειτουργία, κλείνει τα μάτια μπροστά στην ολική-συλλογική διαδικασία δημιουργίας τους. Έχει, λοιπόν, την ψευδαίσθηση ότι αυτά υπάρχουν γι’ αυτόν με σκοπό να μην χρειάζεται τον Άλλον. Το υποκείμενο, έτσι, μετακυλίεται σε έναν απλό χειριστή κλεισμένο μέσα σε ένα τεχνολογικό νεφέλωμα που δεν δρα, πλέον, αλλά απλώς εκτελεί καθορισμένες λειτουργίες βάσει της ατομικής του εξειδίκευσης. **Ο σύγχρονος άνθρωπος του διπλοκλειδωμένου διαμερίσματος βιώνει μια εικονική παντοδυναμία όταν χειρίζεται τα τεχνολογικά επιτεύγματα που τον περιβάλλουν, βιώνει μια απόσπαση από την κοινωνική πραγματικότητα της οποίας έχει την ψευδαίσθηση ότι είναι υπεράνω. Βιώνει, άρα, μια εικονική πραγματικότητα.** Και πάλι, επομένως, δεν είναι η τρισδιάστατη virtual πραγματικότητα που απειλεί να αντικαταστήσει την υλική-ιστορική, αλλά αυτή η ζώσα πραγματικότητα οικειοποιείται

την εικονική, στο βαθμό που τα σημεία της εικονικής βρίσκουν περιεχομενική αποτύπωση στο σύγχρονο σοκ και βίωμα.

Επεκτείνοντας το παραπάνω σχήμα, καθίσταται κρίσιμο να αναφερθεί, ότι το σύγχρονο υποκείμενο διάγει μια εικονική πραγματικότητα η οποία δεν περιορίζεται στο επιμέρους ατομικό νεφέλωμά του αλλά συναρθρώνεται σε μακροκοινωνικό επίπεδο διαμορφώνοντας ένα κοινωνικοπολιτικό πεδίο με βασικό χαρακτηριστικό την προσομοίωση με έμφαση στην εκτέλεση. Επεξηγηματικά, το κυρίαρχο πολιτικό πράττειν, ιδωμένο μέσα στη θεσμική τελετουργία της κυρίαρχης πολιτικής σκηνής –σκηνή που σφετερίζεται το πεδίο της πολιτικής απόφασης– βρίσκεται υποταγμένο στη σφαίρα του σύγχρονου οικονομισμού. Οποιαδήποτε δυνατότητα πολιτικής επιλογής παρεχόμενη από τους κόλπους της ρητής αντιπροσώπευσης στο κοινωνικό σώμα αποδεικνύεται κίβδηλη, καθώς όλες οι αυτές οι επιλογές, που αποβλέπουν στην εκπλήρωση της θεσμικής υπόσχεσης, συσσωματώνονται σε τελική ανάλυση στο σύγχρονο παγκοσμιοποιημένο νεοφιλελεύθερο δόγμα στο οποίο είναι αγκυλωμένοι και προσδεμένοι οι επιμέρους κρατικοί μηχανισμοί και οι εξουσίες της θέσης.

Ως εκ τούτου, η ψήφος-επιλογή ως πολιτική πράξη-δράση, πέραν των υπολοίπων ανεδαφικών, εκπίπτει σε μια στείρα απαθή εκτέλεση στον βαθμό που έχει λάβει χώρα η προαναφερθείσα και προειλημμένη πρόσδεση-αγκύλωση. Έτσι, προκύπτει η προσομοίωση της δημοκρατίας μέσα στην οποία οι μονάδες προσομοιάζουν σε δήμο και κατ’ επέκταση σε πρόσωπα που επιλέγουν και δρουν ενώ στην πραγματικότητα αναλώνονται σε μια εκτελεστική λειτουργία με ένα αποτέλεσμα προαποφασισμένο, όχι βάσει συνωμοσίας αλλά βάσει μιας σύγκλισης που επιτελείται όσο οι κυρίαρχοι πολιτικοί φορείς ανεβαίνουν στην κορυφή της κρατικής εξουσίας. Και όταν το αποτέλεσμα της δράσης προηγείται της τελευταίας, ξεκινάει η εδραίωση μιας εικονικής πραγματικότητας που προηγείται της πραγματικής. Όλο αυτό το σχήμα βρήκε εμπειρική ανταπόκριση και στο δημοψήφισμα του καλοκαιριού όπου η θέση του ψηφίσαντος σώματος, από θεσμική σκοπιά, αποτέλεσε κενό σημαίνον και ουδέποτε λήφθηκε υπόψη από τους θεσμούς. Αν,

επομένως, εξετάσει κανείς το ζήτημα υπό το πρίσμα της θεσμικής διαδικασίας και όχι, προφανώς, από την σημαντική και γνήσια κοινωνική δυναμική που απελευθερώθηκε ή που μπορούσε να απελευθερωθεί μετά και πριν, θα διαπιστώσει ότι το εκλογικό σώμα εγκλωβίστηκε σε ένα παιχνίδι προσομοίωσης πολιτικής απόφασης. Κάτι παρεμφερές συνέβη και με τις εκλογές.

Μέσα, λοιπόν, σε αυτήν τη διαδικασία θα μπορούσε κανείς να διαπιστώσει το σαθρό υπόβαθρο του κυρίαρχου δίπολου του 20ου αιώνα σχετικά με το τεχνολογικό πεδίο, που εξακολουθεί να απαντάται έντονα στον δημόσιο διάλογο και του 21ου αιώνα. Συγκεκριμένα, από τη μία, η άποψη που θέλει τη σύγχρονη Τεχνολογία και τα επιμέρους επιτεύγματά της να έχουν, καθ' εαυτά, αλλοτριωτικό χαρακτήρα για το ανθρώπινο υποκείμενο, και από την άλλη, η αντιμετώπισή τους ως μέσα, η χρήση των οποίων εξαρτάται από τις εκάστοτε προθέσεις του υποκειμένου, αποτελούν δύο θέσεις μιας διαλεκτικής που εμμένει σε μια επιφανειακή προσέγγιση των κοινωνικών απολήξεων του ζητήματος. Από κοινού, δηλαδή, αυτές οι δύο θέσεις, παρότι στα εξωτερικά τους χαρακτηριστικά φαίνονται αντίθετες, προβαίνουν σε μια αξιολόγηση του τεχνολογικού μέσου με βασικό κριτήριο την επίδραση που ασκεί ή που δεν ασκεί, καθεαυτό, το μέσο-επίτευγμα στις κοινωνικές σχέσεις παρακάμπτοντας και συγκαλύπτοντας τεχνηέντως τις συνθήκες μέσα στις οποίες αυτό δημιουργήθηκε.

Με άλλα λόγια, κάθε τεχνολογική καινοτομία αποτελεί γνήσιο τέκνο του κοινωνικο-ιστορικού της πεδίου. Προς επίρρωση αυτού, αρκεί μια ιστορική αναδρομή στις τεχνολογικές κατακτήσεις κάθε ιστορικής περιόδου. Από τον Μεσαίωνα μέχρι τη βιομηχανική επανάσταση και μετέπειτα μέχρι τη σημερινή βιοτεχνολογία, οι τεχνολογικές καινοτομίες κινούνται σε διαφορετικές τελείως προοπτικές. Θα μπορούσε, μάλιστα, να πει κανείς πως πάνω στις διάφορες εφευρέσεις σκιαγραφούνται οι διάφορες νόρμες, αντιλήψεις και νοοτροπίες της κάθε περιόδου, στο μέτρο που η εφεύρεση αποτελεί απαύγασμα των τελευταίων. Για παράδειγμα, στους υπερλειτουργικούς φούρνους θανάτου του Άουσβιτς

αποτυπώνονται η ναζιστική εκμηδένιση του Άλλου και η φυλετική υπεροχή, ως κυρίαρχες σημασίες του ναζισμού. Άρα, κάθε κριτική στην τεχνολογική καινοτομία μόνο ως κριτική στις σκιαγραφημένες επί αυτής νόρμες μπορεί να νοηθεί, ειδάλλως πρόκειται για μια μεταφυσική προσωποποίηση ενός απλού μέσου. Οι τεχνολογικά προηγμένοι φράχτες (με υπέρυθρες κάμερες και ηλεκτροφόρα συρματοπλέγματα), παραδείγματος χάριν, που υψώνουν οι κρατικοί μηχανισμοί στις συνοριακές τους γραμμές δεν παράγουν, καθαυτοί και μέσα στο μηδέν, τη δαιμονοποίηση της ετερότητας αλλά ενυλώνουν τη στιγμή του παρόντος τον θάνατο και τον αποκλεισμό. Μεταφράζουν, με άλλα λόγια, σε ύλη δύο έννοιες που είναι εγγεγραμμένες στον "γενετικό κώδικα" του έθνους-κράτους της Δύσης.

Από την άλλη δε, κάθε εύπεπτη και βεβιασμένη κατηγοριοποίηση της καινοτομίας στις τάξεις του μέσου, που το θέλει να αποκτά σημασία μόνο από τη χρήση του και όχι από τη δημιουργία του, πέρα από το ότι αποτελεί (αυτή η κατηγοριοποίηση) τριχοειδή έκφανση του εργαλειακού Λόγου, υποβαθμίζει τη δομή των κοινωνικών σχέσεων μέσα στην οποία η καινοτομία δημιουργήθηκε αλλά και προωθήθηκε. Έτσι, η δυναμική διαδικασία και οι ιστορικές συνθήκες της έμπνευσης και, πολύ περισσότερο, της κοινωνικής γείωσης της καινοτομίας προηγούνται αξιολογικά αλλά πολλές φορές και χρονικά από τη χρήση της εφόσον η τελευταία τις περισσότερες φορές και όχι πάντα, απλώς, θα ευθυγραμμιστεί με τις υποκειμενικές σχέσεις ανάδειξης κι εδραίωσής της. Στην αντίθετη κατεύθυνση, ο φυσικός και κοσμολόγος Στίβεν Χώκινγκ, πριν από κάποιες βδομάδες, προσπαθώντας να απαντήσει στις κριτικές που εμπίπτουν στον πρώτο σαθρό πόλο της παραπάνω διαλεκτικής, σχετικά με τον κίνδυνο που διατρέχει το υποκείμενο και εν γένει η κοινωνία από τη χρήση των ρομπότ στον τομέα της παραγωγής, υπέπεσε στον δεύτερο σαθρό πόλο απαντώντας ότι σημασία έχει το ποιος θα καρπώνεται την υπεραξία τους. Υπέπεσε, με άλλα λόγια, σε μια τοποθέτηση με όρους υλισμού που αποκτά σημασία και μάλιστα οικονομικίστικη μόνο κατόπιν επιστημονικής εδραίωσης των ρομπότ αγνοώντας ειρωνικά όλες τις προυπάρχουσες κοινωνικές σχέσεις που

κατατείνουν προοδευτικά στην ψυχρόαιμη ρομποτοποίηση, με αποτέλεσμα το σημαντικό ερώτημα: «γιατί ρομπότ;» να εγκλωβίζεται στα γρανάζια μιας μίζερης υλιστικής διαχείρισης.

Αυτό που θα έπρεπε να διευκρινιστεί στο σημείο αυτό, είναι πως οι παραπάνω νόρμες, ως διαμορφωτικές δυνάμεις της τεχνολογικής ατζέντας, δεν είναι σε καμία περίπτωση η μόνη ορθή ερμηνευτική πορεία αφού ιστορικά υπάρχουν και ανακαλύψεις που πυροδότησαν, οι ίδιες, κοινωνικές εξελίξεις. Ωστόσο, η επιμονή στο οριακό σημείο της ανάγνωσης και η αντίστροφη συλλογιστική πορεία κατατείνουν στο να διασαλεύουν το υπόβαθρο της τεχνολογικής, πολιτικής και οικονομικής ελίτ από τη στιγμή που εντοπίζονται σε οριζόντιο, σε μικροκοινωνικό αλλά και σε ανθρωπολογικό επίπεδο οι σχέσεις που διαμορφώνουν τις καινοτομίες και κατ' επέκταση τα συστήματα εξουσίας ή καθυπόταξης που τις συσσωματώνουν σε βάθος χρόνου, συστήματα που οικειοποιείται κατά παράδοση ο καταπιεστικός θεσμός του Κράτους και τα οποία με τη σειρά τους αναφέρονται σε αυτόν. Σημασία, επομένως, έχουν οι επιμέρους «χειρονομίες» (κατά τον Φουκώ) που διαμορφώνουν το κοινωνικό πλέγμα, πάνω στις οποίες και χάριν των οποίων καθιερώνονται μεταγενέστερα οι επιστημονικοί όροι ως σταθερές που μονοπωλούν την αλήθεια…

Η προαναφερθείσα ανάγνωση του κοινωνικο-ιστορικού, σχετικά με τον εξατομικευμένο υπερλειτουργισμό και την εικονική πραγματικότητα που βιώνει σε μεγάλο βαθμό ο δυτικός κόσμος, δεν βρίσκεται, προφανώς, σε ένα μη ανατρέψιμο στάδιο, αλλά για να ανατραπεί θα πρέπει να γίνει αντιληπτή η δυνατότητα ανατροπής της. Επιπλέον, προς επίρρωση του ανατρέψιμου του υπάρχοντος ατομικισμού και υπερλειτουργισμού, τα τελευταία χρόνια η δημιουργία δημόσιου Χώρου και Χρόνου εμφαίνεται και λαμβάνει χώρα στα διάκενα του ρομποτοποιημένου και λειτουργικά τελειοποιημένου τρόπου ζωής. Δεν πρόκειται, μάλιστα, για μια απλή επαναφορά της συλλογικής μνήμης ούτε για μια ενατένιση της αρχαιολογίας του παρελθόντος αλλά για νέες σημασίες που αναδύονται μέσα στην πολύπλοκη κοινωνική δυναμική και πλάι στη βίαιη επιβολή της εικονικής πραγματικότητας, επανεξετάζοντας

την έννοια του υποκειμένου υπό το πρίσμα του συλλογικού τρόπου ζωής: ως υποκείμενο που θραύει το τεχνολογικό του νεφέλωμα, ως υποκείμενο που δρα και δεν εκτελεί, ως ένα υποκείμενο που αποσπά την Τεχνολογία από τη μέγγενη της αλήθειας και την υποτάσσει στη δραστηριότητά του, στην καθαρή του βία.